

Jonas Hassen Khemiri: Tal vid ceremonin för Aniarapriset på Stockholms stadsbiblioteket den 17 oktober 2013

Talare

Jonas Hassen Khemiri
Författare

Datum

17 oktober 2013

Plats

Stockholm

1 När jag var liten så brukade jag tänka att alla familjer utom vår hade en helig
plats. Ett ställe dit de kunde åka på helgen för att bli en del av ett större
sammanhang, hitta en gemenskap, hålla historien och traditionen vid liv. Vissa
familjer klädde sig fint och åkte till kyrkor eller moskéer. De deltog i högtider
5 och riter, de sjöng psalmer och mässade suror, de hade kors på väggarna,
bönemattor under sängarna.

Andra familjer hade andra sorters gudar. Här var det Sportnytt och Tipsextra
som var ritualerna och varje helg vallfärdade hela familjen i matchande grönvita
10 halsdukar till Söderstadion för att se på när Laget (det fanns bara ett) antingen
vann (storkross!) eller spelade oavgjort (oflyt), eller ibland, ytterst sällan, nästan
aldrig, förlorade (domarjäv!).

Men vår familj var annorlunda. Ingen av mina föräldrar var särskilt religiös,
15 trots att de kom från religiösa hem. Eller: Ingen av mina föräldrar var särskilt
religiös, antagligen just därför att de kom från religiösa hem. Två olika
religioner, två misstänksamma släkter, betydligt mer lika varandra än någon av
sidorna ville erkänna.

20 Och ingen i vår familj var särskilt intresserad av sport. Visst, mamma hade spelat
tennis när hon var ung och pappa gillade Muhammed Ali och hade en blå t-
tröja med Pelé på. Men mamma brukade säga att hans biceps kom från alla
ölglas som han hade höjt och sänkt vid olika bardiskar. Var det sant? Nej,
antagligen inte. Det var nog bara ännu en av alla historier som vi berättade för
25 oss själva i ett försök att skapa trygghet.

Det närmsta som vi kom en helig plats var vårt bibliotek. Och jag säger vårt
bibliotek för det var vårt. Även om det inte låg i vårt hem. När andra familjer

30 åkte till kyrkan eller sportarenan eller shoppingcentret eller lantstället så tog vi
vår tillflykt till bibblan. Vi bodde bara hundra meter bort, i de bruna boxhusen
med loftgång och köksfönster mot Hornsgatan. Hornsgatan, en av Stockholms
mest trafikerade gator, fyra filer monsterväg, ständigt i topp när det gjordes
35 flyttade dit: Om man sluter ögonen och föreställer sig att man ligger på en
strand så förändras ljudet från bilarna. Jo, det är sant. Testa. För min skull.
Ligger du på stranden nu? Känner du sanden mellan tårna? Saltsmaken på
läpparna? Solen som bultar mot ögonlocken? Bra. Men hör du några bilar?

40 Och hon hade rätt. Bilarna var försvunna. Allt som hördes var ett stilla brus, en
lugnande bris. Nästan som vågor.

Vi var på bibblan varje helg, hela familjen, småbröderna på barnavdelningen
45 med satorummet, kuddarna, teckningarna och akvariet med vandrande pinnar.
Mamma vid psykologihyllan, pappa i språkhörnan. Jag på
ungdomsavdelningen, där jag hängde med Ponyboy och Sodapop, besökte
häxkonferenser och krigade mot orcher. Men ibland tog jag trappan upp mot
vuxenavdelningen. Till texterna befriade från teckningar och skyddsnet.

50 Här lärde man sig tala med andra människors tungor. Här fanns amerikanska
kannibaler, ryskättade pedofiler, alkoholiserade franska tanter, flyktingar
instängda i vattentankar och Luandaboende hundar. Och här fanns sexscener,
avsugningar, orgier. Allt förklätt bakom helt neutrala titlar och författarnamn
55 som bara var namn.

Det sjukaste var att det var gratis. Helt hundra procent kostnadsfritt. Man
behövde inte betala någonting. Sa jag att det var gratis? Här fanns en plats där vi
fick äga rum, utan att behöva äga något. Vi fick tillträde, utan att betala inträde.
60 Vi fick tillgång till historier, utan att behöva skala bort nyanserna i vår egen.

Det var som en fristad, en paus från omvärlden. Här rådde helt andra regler: full
returrätt, inget kvittotvång, evigt öppet köp. Se dig omkring, plocka på dig hur
många historier som helst, låna hem dem och testa, slut ögonen, lämna dig själv,
65 släpp etnicitet, kön, språk, sexuell läggning, tid. Det enda som begränsar antalet
historier är kommande års biblioteksbudget (som alltid borde höjas).

70 **Det var lite för bra** för att vara sant. Och kanske var det därför som jag, någon gång i tonåren, testade att göra revolt. Mamma och jag var på väg hem när jag hörde mig säga:

75 – Jag tycker faktiskt att det är ganska skumt att det är helt gratis att låna böcker på bibblan.

Och mamma, public library lover nummer ett, tittade förvånat på mig. Jag fortsatte.

80 – Det vore ju bara logiskt om det kostade pengar för varje lån. Alltså verkligen ingen stor summa. Bara typ fem kronor.

Mamma såg ut som om jag hade dödat en bibliotekarie. Men jag gav mig inte.

85 – För alltså varför ska det vara gratis att låna böcker när allt annat kostar?

Vi hade kommit fram till Hornsgatan. Mamma tryckte in knappen på övergångsstället och svarade:

90 – Just precis därför.

Vi stod där, väntade på att det skulle bli grönt och lyssnade till ljudet av vågor.

95 **Källa**
<div>Manuskript hämtat från dn.se (2025-09-30)</div>

URI
<https://www.svenskatal.se/tale/jonas-hassen-khemiri-tal-vid-ceremonin-for-aniarapriset-pa-stockholms-stadsbiblioteket-den-17-oktober-2013>

100

105